

допомоги, мінімізувати корупційні ризики та зменшити бюрократичне навантаження.

Список використаних джерел

1. Іваненко, І. І. (2021). *Цифрова трансформація державного управління в Україні: виклики та перспективи*. Київ: Видавництво "Наука".
2. Коваленко, О. В. (2022). Державна підтримка аграрного сектору в умовах економічної нестабільності. *Економічний вісник аграрної галузі*, 15(2), 45-52.
3. Мельник, П. Д. (2023, Жовтень). *Вплив воєнних дій на продовольчу безпеку та шляхи державної підтримки агровиробників*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Відновлення економіки України в повоєнний період", Львів.

Палієнко Т. П.,
доктор філософії з економіки,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Цифрова трансформація стає невід'ємним фактором розвитку економіки країни, формуючи нові моделі ведення бізнесу, державного управління та взаємодії економічних суб'єктів господарювання. Вивчення досвіду провідних цифрових хабів є особливо актуальним для України, що стоїть перед необхідністю структурної трансформації своєї економіки в повоєнний період. Як демонструє світова практика, формування потужних цифрових екосистем з впровадженням технологій штучного інтелекту (ШІ), машинного навчання та розвиненою кіберзахисною інфраструктурою дозволяє не лише прискорити темпи економічного зростання, але й якісно змінити структуру економіки в напрямку наукомістких цифрових виробництв та сервісів [1].

В умовах Четвертої промислової революції конкурентоспроможність національних економік дедалі більше залежить від здатності ефективно

впроваджувати цифрові технології як на рівні окремих підприємств, так і на рівні галузей та економіки в цілому. особливого значення набуває формування цифрових екосистем – інтегрованих середовищ, що об'єднують різні технологічні, інституційні та соціальні компоненти для забезпечення синергетичного ефекту від цифровізації.

Для формування ефективної цифрової інноваційної екосистеми України необхідно визначити пріоритетні напрямки цифрової трансформації, що відповідають як глобальним трендам розвитку ІІІ та машинного навчання, так і національним особливостям.

Рисунок 1 ілюструє компоненти та взаємозв'язки в екосистемі цифрової трансформації економіки України, де основне місце займають дані як стратегічний актив, що підкріплюються аналітикою та штучним інтелектом для прийняття рішень. Інші основні компоненти включають:

- Цифрові навички, необхідні для впровадження інновацій і ефективного використання технологій.
- Хмарна інфраструктура, яка забезпечує зберігання, обробку та доступ до даних.
- Кібербезпека та захист інформації, що гарантує безпечне функціонування всієї цифрової екосистеми.
- Цифрова трансформація державного управління, яка передбачає ефективні цифрові сервіси для громадян і бізнесу.
- Цифрові інновації в бізнесі, як кінцева мета та результат синергії всіх вищезгаданих елементів.

Міжнародний досвід демонструє, що ефективна цифрова трансформація вимагає системного підходу та координації зусиль всіх стейкхолдерів. Найуспішніші цифрові економіки за даними The Digital Economy and Society Index, такі як Фінляндія, Данія, Нідерланди, демонструють, що вагому роль у цьому процесі відіграє держава через створення сприятливого регуляторного середовища, розвиток цифрової інфраструктури та стимулювання інновацій [2]. Особливої уваги заслуговує досвід Естонії, яка за короткий період перетворилася

на одного зі світових лідерів у сфері електронного урядування, цифрової ідентифікації та кібербезпеки. Концепція «Е-Естонія» базується на принципах децентралізованої системи управління даними (X-Road), захищеної цифрової ідентичності громадян та прозорості взаємодії між державою, бізнесом і громадянами [3].

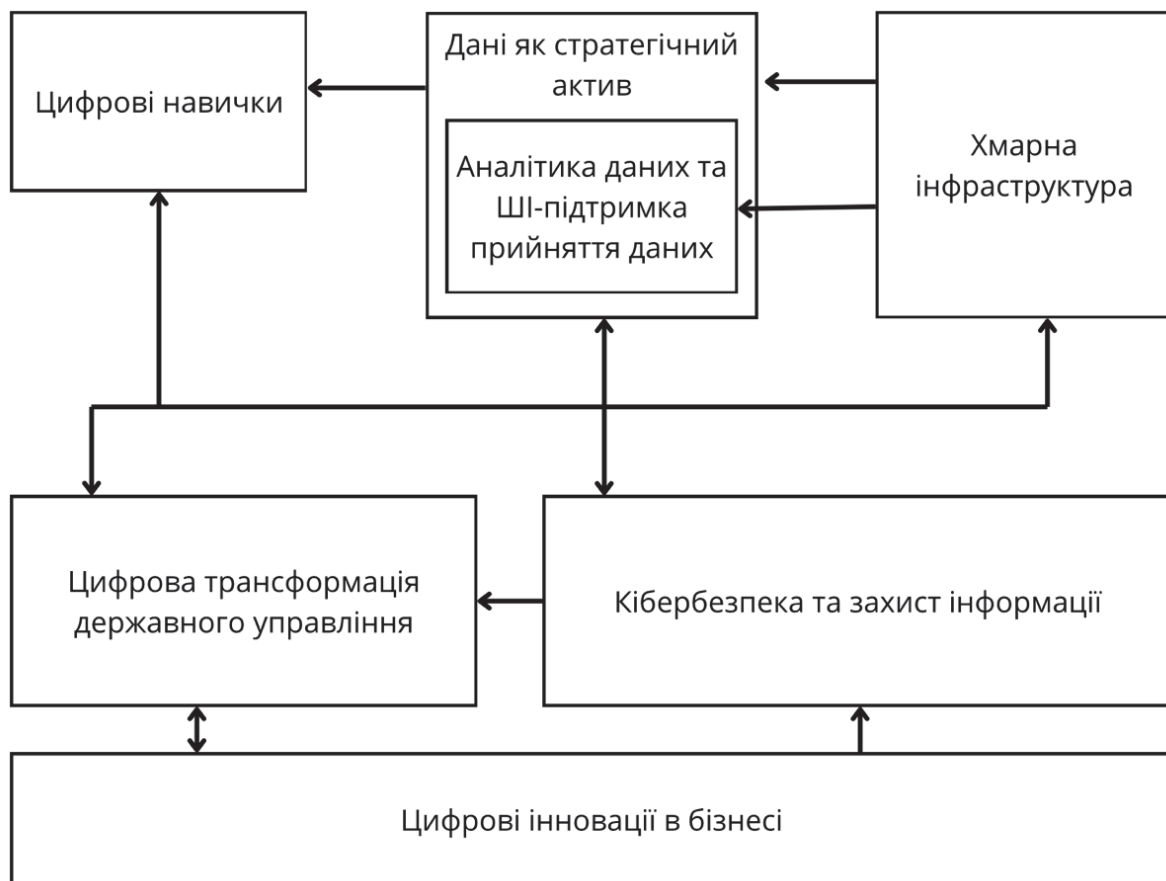

Рис. 1. Структура екосистеми цифрової трансформації економіки України

Джерело: власна розробка автора

Україна демонструє значний прогрес у розвитку окремих елементів цифрової економіки, особливо в секторі ІТ-послуг та електронних державних сервісів [4]. Застосунок «Дія» став однією з найуспішніших платформ електронного урядування, об'єднавши більшість державних послуг в одному цифровому просторі. За даними Міністерства цифрової трансформації, станом на жовтень 2024 року понад 21 млн українців користуються «Дією», а кількість доступних електронних послуг перевищила 125 [5].

Однак комплексна цифрова трансформація економіки України стикається з низкою викликів:

1. Цифровий розрив між регіонами та різними соціальними групами: не всі території мають рівний доступ до швидкісного інтернету та цифрової інфраструктури.

2. Недостатній рівень цифрових компетенцій населення. За оцінками експертів, лише 59,6% українців мають базові цифрові навички [6].

3. Обмежена інтеграція цифрових технологій у традиційні сектори економіки: більшість промислових підприємств ще не завершили навіть первинну цифровізацію бізнес-процесів.

4. Недостатньо розвинена система кібербезпеки, особливо в умовах зростання кількості та складності кібератак.

5. Повільне впровадження технологій штучного інтелекту та аналітики даних у процеси прийняття рішень як у приватному, так і державному секторах.

Для подолання зазначених викликів та формування ефективної цифрової екосистеми України доцільно зосередити зусилля на наступних стратегічних напрямках:

- Розвиток цифрової інфраструктури через забезпечення ширококутного доступу в сільській місцевості та розгортання 5G мереж для впровадження IoT-рішень у різних галузях.

- Підвищення цифрової грамотності шляхом інтеграції цифрових компетенцій у навчальні програми, створення центрів цифрової освіти та запровадження обов'язкових курсів для державних службовців.

- Стимулювання цифрової трансформації бізнесу через податкові пільги та грантові програми для компаній, що інвестують у цифрові технології, з особливою підтримкою малого та середнього бізнесу.

- Зміцнення кібербезпеки через розробку сучасного законодавства, створення Національного центру кіберзахисту критичної інфраструктури та проведення регулярних навчань.

- Розвиток інноваційних технологій (ШІ, блокчейн, аналітика даних) через запровадження державної підтримки науково-дослідних проєктів.
- Вдосконалення електронного врядування шляхом цифровізації адміністративних послуг, розвитку інтероперабельності державних систем та створення платформи відкритих даних.
- Міжнародна співпраця та інтеграція в глобальний цифровий простір через імплементацію положень Угоди про асоціацію з ЄС щодо Єдиного цифрового ринку.

Отже, цифрова трансформація виступає фактором розвитку сучасної економіки, формуючи нові бізнес-моделі та підходи до державного управління. Україна, попри значний прогрес у розвитку ІТ-сектору та електронних державних сервісів («Дія»), стикається з серйозними викликами: цифровим розривом між регіонами, недостатнім рівнем цифрових компетенцій населення, обмеженою інтеграцією цифрових технологій у традиційні сектори, слабкою системою кібербезпеки та повільним впровадженням технологій штучного інтелекту. Для подолання цих проблем необхідно зосередитись на розвитку цифрової інфраструктури, підвищенні цифрової грамотності, стимулюванні цифрової трансформації бізнесу, зміцненні кібербезпеки, розвитку інноваційних технологій, вдосконаленні електронного врядування та міжнародній інтеграції у глобальний цифровий простір. Успішна цифрова трансформація вимагає системного підходу та координації зусиль усіх зацікавлених сторін, де важливу роль відіграє держава через створення сприятливого інституційного середовища та стимулювання інновацій, що особливо актуально в повоєнний період.

Список використаних джерел

1. Balanchuk, I. S., & Mykhalchenkova, O. Y. (2021). Technological platforms in the field of innovation — trends in Europe and Ukraine. *Science, technologies, innovation*, (2(18)), 14–24. <https://doi.org/10.35668/2520-6524-2021-2-03>
2. European Commission. (2024, 7 квітня). *The Digital Economy and Society Index (DESI)*. Shaping Europe’s digital future. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

3. Kitsing, M. (2011). Success Without Strategy: E-Government Development in Estonia. *Policy & Internet*, 3(1), 86–106. <https://doi.org/10.2202/1944-2866.1095>

4. Палієнко, Т. П. (2025). Цифрові технології та інновації в міжнародній торгівлі. У *Інноваційно-інвестиційний розвиток бізнесу в умовах економічних збурень*. Видавництво Львівської політехніки.

5. Державні послуги онлайн. (2024, 30 жовтня). 21+ млн українців користуються Дією. Державні послуги онлайн | Дія. <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintsiv-korystuiutsia-diieiu>

6. Поліковська, Ю. (2023, 8 грудня). 60% українців мають базові цифрові навички, — *Мінцифра*. [ms.detector.media. https://ms.detector.media/internet/post/33696/2023-12-08-60-ukraintsiv-mayut-bazovi-tsyfrovi-navychky-mintsyfra/](https://ms.detector.media/internet/post/33696/2023-12-08-60-ukraintsiv-mayut-bazovi-tsyfrovi-navychky-mintsyfra/)

Парасій-Вергуненко І.М.,

д.е.н., професор,

Шишкіна М.А.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Державний торговельно-економічний університет

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ДОХОДИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сьогодення, динамічності змін економічного і політичного характеру суттєво розвивається діджиталізація. Комп'ютеризація широко використовується в управлінні бізнес-процесами на підприємствах. Сучасні напрями розвитку діджиталізації обумовлюють певне місце інформації серед новітніх технологій в інноваційному потенціалі будь-якого підприємства і підприємства торгівлі, зокрема. Ці компоненти підприємства формують систему його економічної безпеки. Суттєвого впливу діджиталізація набуває для підприємств торговельної галузі. Ці підприємства, намагаючись максимально задовольнити інтереси та попит споживача, постійно знаходяться в пошуках інноваційних шляхів і методів продажу товарів та сервісного обслуговування трансакцій.